בשדה אין שומעין לו. תע"ג דכבר אשמועינן לעיל ר' יוחנן גופיה דטעמא דבריית דאם אמר אני טוטל זימני אין שומעין לו משום יצוב ארץ ישראל איצטריך לאשמועינן למ"ד הכא משום כחשא דארעא דאפילו בחולה לארץ אין שומעין לו אבל לעיל דוקא בארץ ישראל אין שומעין לו משום כחשא דארעא לא עשה בידים אלא ממילא ע"י שטיפת הנהר נעשה ולמאן דאמר הכא נמי משום אשמועינן שלא תאמר אפילו בחולה לארץ אין שומעין לו משום כחשא דארעא: (שיין לקמן) **לא** יטלנה ויצא. [א]אף על גב דאמר ע) שמואל [ב] דמטילין מצבע לצבע [ג] גבי מזוזה אסור לפי שהמזיקין באין בבית שאין בו מזוזה [ד] וכשטולה כאילו מזיק אומן שידורו בבית [ה]: בגובתא

[א]בבית שומעין לו [ב]בשדה אין שומעין לו בשדה מ"ט משום ישוב א"י איכא דאמרי משום כחשא דארעא מאי בינייהו איכא בינייהו חוצה לארץ: **מתני'** [ג]המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח בימות החמה שלשים יום [ד]ובכרכים אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים שנים עשר חדש [ה]ובחנויות אחד עיירות ואחד כרכים שנים עשר חדש רשב"ג אומר חנות של נחתומים ושל צבעים שלש שנים: **גמ'** מ"ש ימות הגשמים [ו]דכי אגר אינש ביתא בימות הגשמים אגר לכולהו ימות הגשמים ימות החמה נמי דכי אגר אינש ביתא לכולהו ימות החמה אגר אלא בימות הגשמים היינו טעמא דלא שכיח ביתא למיגר אימא סיפא בכרכים אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים שנים עשר חדש ואילו מלו ליה יומי שכירות בימות הגשמים מפיק ליה ואמאי הא לא שכיח ביתא למיגר אמר רב יהודה להודיע קתני [ו]וה"ק המשכיר בית לחבירו סתם אין יכול להוציאו בימות הגשמים מחג ועד הפסח אלא א"כ הודיעו שלשים יום מעיקרא תניא נמי הכי כשאמרו שלשים וכשאמרו שנים עשר חדש לא אמרו אלא להודיעו [ז]וכשם שמשכיר צריך להודיע כך שוכר צריך להודיע דאמר ליה אי אודעתן הוה טרחנא ומותיבנא ביה איניש מעליא אמר רב אסי [ח]אם נכנס יום אחד בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מן החג עד הפסח והא אנן שלשים יום [ט]קאמר הכי קאמר אם נכנס יום אחד בימות הגשמים מהני שלשים יום אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח אמר רב הונא ואם בא לרבות בדמיה מרבה א"ל רב נחמן האי [י]לנקטיה בכובסיה דלשבקיה לגלימא (יא) לא צריכא [יב]דאייקור בתי: [יג]פשיטא נפל ליה ביתא א"ל לא עדיפת מינאי [יד]זבניה או אורתיה או יהביה במתנה א"ל לא עדיפת מגברא דאתית מיניה כלליה לבריה [טו]לחזינן אי הוה אפשר לאודועיה איבעי ליה לאודועיה ואי לא א"ל לא עדיפת מינאי [טז]ההוא גברא דזבן ארבא דחמרא לא אשכח דוכתא לאותוביה אמר לה לההיא איתתא אית לך דוכתא לאוגרי אמרה ליה לא אזל קדשה יהבה ליה דוכתא לעיילה אזל לביתיה כתב לה גיטא שדר לה אזלא איהי אגרא שקולאי מיניה וביה אפיקתיה ואותביה בשבילא [יז]אמר רב הונא בריה דרב יהושע [יח]כאשר עשה כן יעשה לו גמולו ישוב בראשו לא מיבעיא חצר דלא קיימא לאגרא אלא אפילו חצר דקיימא לאגרא אמרה ליה לכ"ע ניחא לי לאוגורי ולך לא ניחא לי [יט]דדמית עלי כי אריא ארבא: [כ]רשב"ג אומר של נחתומים ושל צבעין שלש שנים: תנא מפני שהקיפן מרובה: **מתני'** [כא]המשכיר בית לחבירו בדלת בנגר ובמנעול ובכל דבר שמעשה אומן אבל דבר שאינו מעשה אומן השוכר עושהו [כב]הזבל של בעל הבית ואין לשוכר אלא [כג]היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד: **גמ'** תנו רבנן [כד]המשכיר בית לחבירו משכיר חייב להעמיד לו דלתות לפתוח לו חלונות לחזק לו תקרה לסמוך לו קורה [כה]ושוכר חייב לעשות לו סולם לעשות לו מעקה לעשות לו מרזב ולהטיח את גגו בעו מניה מרב ששת מזוזה על מי מזוזה [כו]האמר רב משרשיא [כז]מזוזה חובת הדר היא אלא מקום מזוזה על מי אמר להו רב ששת תניתוה דבר שאין מעשה אומן השוכר עושהו והאי נמי לאו מעשה אומן הוא אפשר הוא בגובתא

כאוחזו בציצים שלו עד שמניח לו טליתו כלומר כיון שמעלה על דמיו אין לך מוציא גדול מזה. כובסיה על שם שמלויים כדאמרינן (שבת דף סז.) כמאן תלינן כובסי בדקלא [כח]תלאי של תמרים: **דאייקור בתי.** שהפסדו ניכר: **נפל ליה ביתיה.** למשכיר: **אמר ליה.** לשוכר: **לא עדיפת מינאי.** הואיל [א] והגיע זמנו מוציאו [כט]וא"ל הלא אינך בא עלי אלא מחמת שלא הודעתיך ואתה [ל] אינך מוצא בית לשכור אף אני לא היה לי להודיעך שלא ידעתי שיפול ביתי ואני איני מוצא בית לשכור ולא טוב שתדור אתה בפיגים ואני בחוץ: **זבניה.** לאחר האי משכיר או אוריתיה או יהביה במתנה: **אמר לו.** שוכר לזה שקנאה: **לא עדיפת מגברא דאתית מיניה.** מי שמכרה לך כשם שהוא לא היה יכול להוציאני אף אתה אין כחך יותר ממנו: **כלליה לבריה.** השיא את בנו ולריך לו לבית חתנות: **מיניה ויהיב.** מן היין עצמו: **כי אריא ארבא.** כאריה אורב: **מתני' ובנגר.** שנועלין בו את הדלת ותוחבין אותו בקורת האיסקופה: **הזבל של בעל הבית.** משכיר. ובגמרא [ל] מפרש לה: **היוצא מן התנור.** אפר הוא [לא] נעשה זבל: **גמ' לחזק לו תקרה.** אם התליעו הנסרין: **לסמוך לו קורה.** אם נשברה אחת מהן: **מרזב.** כל גגותיהן טחין בטיט ומשופעין מן ארבע לדיהן וסומכין נסרים לכותל אצל הגג להרחיק המים מן הכותל וכשנפלה אחת מהן הדיוט ממזיקה: **חובת הדר היא.** דדרשינן [לב] (מנחות דף לג.) דיתך [לג] דרך ביאתך [לד] למי שנכנס ויוצא לה זה הדר בה: **מקום מזוזה.** הענ שהדלת שוקף עליו ואף הוא קרוי מזוזה ואם אבן הוא צריך לנקוב בו סדק להניחה בתוכה: בגובתא

בגיה. היורד לתוך חורבה ובנאה אצל ארשות: **בשדה.** היורד לתוך שדה ונטעה אצל ארשות ואמר נטיעותי אני נוטל: **משום כחשא דארעא.** שכבר הכחישו הנטיעות את השדה שינקו ממנה: **אילא בייהיה חולה לארץ.** למ"ד משום כחשא דארעא ממונא אפסדיה ואפילו בחולה לארץ נמי אין שומעין לו: **מתני' אינו יכול להוציאו וכו'.** בגמ' מפרש לה לכולהו: **ובכרכין.** שהן מקום הצווקים שהכל נמשכים שם לגור שם והצמיח אין מצויין לשכור: **ובחנויות.** שחנווני מקיף הקפות למכירין ושוהין מלשלם לו ימים רבים וכשמביאין לו מעותיו באין [מ] ע"י פתח החנות שהקיפו שם ואם הלך למקום אחר אינן יודעין אנה ימצאוהו אין יכול להוציאו כל י"ב חדש: **חנות של נחתומין.** מוכרי ככרות: **ושל צבעים שלש שנים.** ובגמ' מפרש מפני שהקיפן מרובה לזמן ארוך: **גמ' מאי שנא ימות הגשמים וכו'.** קס"ד האי בימות הגשמים לימי הגשמים קאמר שפיכא לו הסכר לי ביתך לימות הגשמים: **בימות החמה נמי לכולהו ימות החמה אגר.** דהא לימות החמה קאמר ליה: **אלא בימות הגשמים היינו טעמא משום דלא שכיח ביתא.** וכשוכר סתם קאמר. ואשמועינן דהשוכר סתם שלא פירש זמן הוי שכירות שלשים יום הלכך בימות החמה דשכיח ביתא אם בא להוציאו לסוף שלשים מוציא ובימות הגשמים דלא שכיח ביתא אע"ג דלא אגרי אלא ל' יום אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח וחייב ליתן לו בכל חדש כשכר חדש הראשון: **אימא סיפא ובכרכין הוי סתם שכירות י"ב חדש.** ואי מלו ליה הכי י"ב חדש בימות הגשמים וכו': **להודיע קתני.** הכי שלשים וי"ב חדש דקתני במתניתין להודיע קאמר. המשכיר בית לחבירו כלו ימי השכירות בימות הגשמים אינו יכול להוציאו משום דלא שכיחי בתי אע"כ הודיעו בימות החמה שלשים יום שלא יחזיר לו הזמן משילכה זמנו והיינו מט"ו באלול צריך להודיעו שלשים יום קודם החג וממילא אמעינן אם כלו לו ימי שכירותו בימות החמה אינו יכול להוציאו עד שלשים יום משהודיעו ואם בא להוציאו בזמנו צריך להודיעו שלשים יום קודם הזמן. ובכרכים צריך להודיעו י"ב חדש קודם יציאתו ואם לא הודיעו לא יצא אלא נותן לו כמשפט הראשון: **אם בא.** בעל הבית להרבות לו בדמי השכר מרבה משיגיע זמנו ואפילו לא הודיעו: **האי נקטיה בכובסיה דלישבקיה לגלימיה הוא.** הרי הוא פטורה, דלא [ג] למימרה ליה דמית עלאי כאריא ארבא, פשוטה היא. **מתני'. המשכיר בית לחבירו,** המשכיר חייב בדלת ובמנעול ובכל דבר שמעשה אומן, ושאינו צריך אומן השוכר עושהו. תנו רבנן. המשכיר חייב להעמיד לו דלתות, ולפתוח לו דלתות [ד], ולחזק התקרה, ולסמוך הקורה. והשוכר חייב לעשות לו מצקה, ומרזב, ולהטיח את גגו.

ע א מיי' פ"י מהלכות גזלה ואבדה הלכה ט:
ב [מיי' שם טוש"ע מ"מ סי' שעה סעי' ב]:
עא ג מיי' פ"ו מהלכות שכירות הלכה ז סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שיב סעיף ה:
עב ד ה מיי' שם ועיין במ"מ טוש"ע שם סעיף ו:
עג ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה ו:
עד ז מיי' שם הלכה מ טוש"ע שם סעיף ז:
עה ח מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ו:
עו ט מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ט:
עז י מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:
עח כ מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף יג:
עט ל מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יב:
פ מ נ מיי' שם פ"ו הלכה ז סמג שם טוש"ע מ"מ סי' שיט:
פא ס טוש"ע מ"מ סי' שיב סעיף ו בהג"ה ועי' במ"מ פ"ו שם הלכה ז:
פב ע מיי' שם פ"ו הלכה ג סמג שם טוש"ע שם סי' שיד סעיף א:
פג פ מיי' שם הלכה ה ועי' בהגהות ובמגיד משנה וסמג שם טוש"ע מ"מ סי' שיג סעיף ג:
פד צ טוש"ע שם סעיף ל:
פה ק מיי' שם הלכה ג סמג שם טוש"ע מ"מ סי' שיד סעיף א:
פו ר מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
פז ש מיי' פ"ה מהלכות תפילין הלכה יא סמג עשין נג טוש"ע י"ד סי' רלא סעיף ב [רב אלפס כאן ובכל' מזוזה דף עא]:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה לא עדיפת מינאי הואיל והגיע. כ"כ דוקא הגיע (וע"ל ק"ב ב' תוס' ד"ה בחזקת ומש"ש):

מוסף רש"י

לנקטיה בכובסיה דלשבקיה לגלימא. לוחזו בציצי התליים בו עד שיתן לו טלית שפלין, כל דבר המלוי בממהר קרי ליה כובסא, כדאמר (מכות כ.) אחר גרמא ומתיה לכובסא ואתר תמרי, באלו הן הגולין (שבועות מא.). מזוזה חובת הדר היא. לפי שהיא משמרתו וכמיב ביתך ביתאך, נכנס ויוצא בה (פסחים ד.) ולא חובת הבית, דכתיב ביתך, דרך ביאתך, אלמא למי שנכנס ויוצא לתוכה אזהר רחמנא (ע"ז כא.).

מוסף תוספות

א. פירוש סתמא קאמר אפילו בשצריך אותה לבית אחר. ריטב"ש. ב. גבי ציצית. ריטב"ש. ג. אע"ג דשמואל גופיה סבר (במנחות מא.) דחובת טלית היא ואפ"ה מתירין כיון שעושהו לצורך בגד אחר. תוס' שבת כב. ד"ה רב. ד. שהמזוזה היא שמירת הבית מן המזיקין. תוס' סלא"ש. ה. [ומש"ה קאמר בסמוך] וקבר אשתו ובניו פירוש מדה במדה, הוא לא חשש למיתת בני חבירו דצריכי שימור וכשאינם משומרין הם מתים הכי נמי כשהוא נטלה קבר אשתו ובניו. מיוחס לריטב"ש.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לגלימא הוא לא לריכא:

רבינו חננאל

[המשכיר בית לחבירו בימות הגשמים וכולי'.] אוקמה רב יהודה להודיעו, והכי קתאני, המשכיר בית לחבירו סתם, אינו יכול להוציאו בימות הגשמים מן החג ועד הפסח, אלא אם הודיעו שלשים יום מעיקרא. פיר' צריך המשכיר שיאמר לשוכר ראה לך מקום שתדור בו שאחר שלשים יום אני מוציאך מביתי. וכן השוכר צריך להודיע למשכיר כי אחר שלשים יום אני יוצא מביתך ראה אדם שידור בו. תניא נמי הכי בשאמרו שלשים יום ושנים עשר חדש, לא שידור בו שלשים יום ולא שידור בו שנים עשר חדש, אלא שידיענו שלשים יום מקודם, וכן דין שנים עשר חדש שידודענו שנים עשר חדש מקודם. וכשם שאין יכול המשכיר להוציאו עד שידודענו מקודם שלשים יום, כך אין השוכר רשאי לפנות עד שידודענו לבעל הבית, דיכול למימר ליה אי אודעתן הוינא טרח ומותיב איניש מעליא. [אמ' רב אבי אם] נכנס יום בימות הגשמים מהני שלשים שצריך להודיעו, אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח. ואו איקור ובא לרבות את הדמים דין עמו. ובתלמוד ארץ ישראל [ב] תני, ללינה אין פוחת מיום אחד. לשביתה אין פוחת משני ימים. לנישואין אין פוחת משלשים יום. ואם השכירו זמן ידוע, ואפילו בתוך ימות הגשמים, מוציאו, מאי טעמא דהא ידע דזמניה בטבת או בשבט הוא. **פשיטא, נפל בית המשכיר,** יכול למימר ליה לשוכר לא עדיפת מינאי. דבנה אורתא יהבה במתנה. אין יכול להוציאו. (בלילה) [כלילה] לבריה, חזינן וכולי'. מאי עובדא [ג]. ההוא גברא דהוה ליה חמארא ולא הוה ליה דוכתא לאותוביה, קידש ההיא איתתא ויהבא ליה גו ביתא, אזל לביתיה שדר לה גיטא וגרישה, אזלא איהי אגרא גורי מיניה וביה ואפיקתיה בשבילא. ואמ' רב הונא כאשר עשה כן יעשה לו, ואפילו ביתא דקאיי לאגרא ואתתא דעבידא לאוגורי

(ג) [כ"ה: ע"ש], ב) [ל"ל מנן יעב"ן], ג) שבועות מא., ד) [גיטין מ.], ה) [כ"ק פה.וש"ן], ו) ע"ז כא. פסחים ד., ז) [כפרש"י שכמ"ש פוסק על פסח וכן הטמיק תוס'ע"ן], ח) פי' אשמט. רש"ל, ט) בנ"א נוסף על פי' רש"י, ואפי' בימות הגשמים, י) צ"ל ועתה. רש"ל וכ"ה בנ"א וא"ז, כ) [לקמן קב.], ל) ברש"י על הרי"ף הגרסא, אפרו, מ) [יומא יא:], נ) [דברים ו], ס) בנ"א נוסף, לימין ולמי שנכנס, ע) [שבת כב.וע"ש בתוס' ד"ה רב אמר],

(א) לא לריכא: כתב שאינו בירושלמי אלא כן הוא בתוספתא פ"ח הי"א לענין שואל פונדק. ב) כגראה ט"ס כאן. ג) צ"ל דמלי. ד) צ"ל תלונות.

בגובתא דקניא. מכאן נראה כמו שפירש רש"י בתענית (דף לג.) שמניחין המזוזה מעומד לכן צריך גובתא דקנה שלא תפול אבל לפר"ת שמניח אותה מיושב כמו ספר תורה מונח בארון ולא מעומד[א] ובמנחות (שם) נמי עשאה כמין גגר פסולה והיינו מעומד דשילהי המוכר פירות (ב"ב דף קא. ושם) אמר על כמין גגר היינו קבורת חמור משמע במעומד קאמר ואם כן גובתא דקניא למה לי ויש לומר שלא תכלה מלחלוחית הכותל:

מסייע ליה לרבי יוסי בר' חנינא.

פירשתי בפ"ק (דף יא: ד"ה וכי): **קולט** מן האויר אמאי הרי אלו שלו. תימה ומי ליתא דרבי יוסי[ב] אמאי שבחצר של בעה"ב: **תרתי.** [ג] פי' דסתרן אהדדי דהאי שברפת לא איטרוך למיתני לגופיה דפשיטא הוא דשוכר בית בחצר שאין לו ברפת כלום ולא תנא אלא למידק שברפת לבעל הבית לפי שאין [בה] לשוכר כלום [ב] אבל בחצר שיש לשוכר בה חילוף כמיהה ויליאה לבתו לא הוי דבעל הבית והדר תני אלא שבחצר לבעל הבית: **פרט** למזומן. ולא"ת ואמאי לא פריך נמי מסיפא אמאי אסורין מפני דרכי שלום גזל גמור הוי וי"ל דמרישא ניחא ליה למיפרך וה"ה דאמי פריך מסיפא אי נמי לא מצי למיפרך מסיפא דאיכא למימר דהכי קאמר אסורות משום גזל גמור הבילים ואמן מפני דרכי שלום: **אי הכי אמאי אסורים משום גזל.** דאפי' משום דרכי שלום ליכא[ד] ומשני אמאן פי' ולא אבילים ולא"ת אמן נמי הא צריך שילוח וי"ל כי ליכא בילים תחמיה[ה] וה"ה דה"מ למימר כס"ד מעיקרא אבילים שנפלו יש גזל גמור ואמאן יש דרכי שלום:

לא צריכא בקטן. [ו]ול"ג דשלחה קטן דאי שלחה קנה בעל השובך מדאוריתא[ז] ואטו משום דלקחו קטן יהא שלו אלא הקטן לקח בעל השובך בבילים בלא שילוח שעדיין לא זכה בעל השובך בבילים ותימה דאפי' בגדול ה"מ לאוקמי וכגון שנתן ידו או בגדו תחת הבילים בשעה שאם רובצת עליהם ולא נתכוין לזכות בבילים עדיין דאסור הוא אלא עשה כן כדי שלא יזכה בעל השובך בבילים אח"כ[ח] ושילח את האם ונטלן עכשיו וזוכה בהן:

ובא

בגובתא דקניא ת"ר[ט] המשכיר בית לחבירו על[א] השוכר לעשות לו מזוזה[ב] וכשהוא יוצא לא יטלנה בידו ויוצא ומנכרי נוטלה בידו ויוצא ומעשה באחד שנטלה בידו ויצא וקבר אשתו ושני בניו מעשה לסתור אמר רב ששת ארישא: הזבל של בעל הבית ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הכירים בלבד: במאי עסקינן אילימא בחצר דאגיר ליה לשוכר ותורי דשוכר אמאי של בעה"ב אלא בחצר דלא אגירא לשוכר ותורי דמשכיר פשיטא[ג] לא צריכא בחצר דמשכיר ותורי דאתו מעלמא קמו בה מסייע ליה לר' יוסי ברבי חנינא[ד] דא"ר יוסי ברבי חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו מיתיבי אם אמר כל מציאות שיבאו לתוכו היום תקנה לי חצרי לא אמר כלום ואם איתא להא דא"ר יוסי בר' חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו אמאי לא אמר כלום הכא במאי עסקינן בחצר שאינה משתמרת אי הכי אימא סיפא יצא לו שם מציאה בעיר דבריו קיימין ואי בחצר שאינה משתמרת כי יצא לו שם מציאה בעיר מאי הוי כיון דיצא לו שם מציאה בעיר מיבדל בדילי אינשי מינה והויא לה כחצר המשתמרת מיתיבי זבל היוצא מן התנור ומן הכירים[ה] והקולט מן האויר הרי הוא שלו ושברפת ושבחצר של בעל הבית ואם איתא להא דר' יוסי בר' חנינא דאמר חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קולט מאויר אמאי הרי הוא שלו אויר חצרו הוא אמר אביי במדביק כלי בשולי פרה רבא אמר אויר שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי ומי פשיטא ליה לרבא והא מיבעי בעי לה[ו] דבעי רבא זרק ארנקי בפתח זה ויצאתה בפתח זה מהו אויר[ז] שאין סופו לנוח כמונח דמי או לאו כמונח דמי התם לא מיפסק ולא מידי הכא מיפסק כלי ושברפת ושבחצר הרי אלו של בעל הבית תרתי אמר אביי הכי קאמר ושברפת שבחצר הרי אלו של בעל הבית אמר רב אשי[ח] זאת אומרת המשכיר חצירו סתם לא השכיר רפת שבה מיתיבי[ט] יוני שובך ויוני עלייה[י] חייבות בשילוח[יא] ואסורות בגזל מפני דרכי שלום ואם איתא להא דאמר רבי יוסי בר' חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן[יב] יכי יקרא[יג] פרט למזומן אמר רבא ביצה ביציאת רובה הוא דאיחייבה לה בשילוח ומיקנא לא קניא עד דנפלה לחצרו וכי קתני חייבות בשילוח מקמי דתיפול לחצירו אי הכי אמאי אסורות משום גזל אאמן ואיבעית אימא לעולם אביצים ומדנפיק רובה דעתיה עילוה והשתא דאמר רב יהודה אמר רב[יד] אסור לזכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהם שנאמר[טו] שלח תשלח את האם והדר את הבנים תקח לך אפי' תימא דנפלה לה לחצרו[יז] כל היכא דאיהו מצי זכי ליה חצרו זכיא ליה וכל היכא דאיהו לא מצי זכי ליה חצרו נמי לא זכיא ליה א"ה אסורות בגזל מפני דרכי שלום אי דשלחה גזל מעליא הוא אי דלא שלחה הא בעי שלוחה בקטן דלאו בר שילוח הוא קטן בר דרכי שלום הוא ה"ק אביו של קטן חייב להחזיר לו מפני דרכי שלום: **מתני'**[יח] המשכיר בית לחבירו לשנה נתעברה השנה נתעברה לשוכר השכיר לו לחדשים נתעברה השנה נתעברה למשכיר[יט] מעשה בציפורי באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהב לשנה מדינר זהב לחדש

ויוני עליה חייבות בשילוח, ואסורות בגזל מפני דרכי שלום. ואם איתה לדר' יוסי בר חנינה מזומנין הם. ופריק רבא ביצה מציאת רובה איחייב ליה בשילוח קודם שתקנה לון חצירן:

פח א מיי' פ"ו מהל' שכירות הל' ג ופ"ה מהל' תפילין הלכה יא סמג עשין נג טוש"ע מ"מ סי' שיב סעיף ב וטוש"ע י"ד סי' רלא סעיף ב [כנ אלפס כאן וכפוף הלכות מזוזה דף עא.]:

פט ב מיי' פ"ה מהל' תפילין הלכה יא סמג עשין נג טוש"ע י"ד סס:

צ ג מיי' פ"ו מהלכות שכירות הל' ה ועיין בהגהות ובמגיד משנה סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שיג סעיף ג:

צא ד טוש"ע שם בהג"ה:

צב ה מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ג:

צג ו מיי' פי"ג מהל' שחיטה הלכה ח סמג לאוין קכ טוש"ע י"ד סי' רלב סעיף ג:

צד ז מיי' פ"ו מהלכות גזילה ואבידה הל' ז סמג עשין נג טוש"ע מ"מ סי' שם סעיף ו סעיף ד:

צה ח מיי' פי"ג מהל' שחיטה הל' ח סמג לאוין קכ טוש"ע י"ד סי' רלב סעיף ג:

צו ט י מיי' שם הל' יח:

צז כ מיי' פ"ז מהלכות שכירות הלכה ב סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שיב סעיף טו:

רבינו חננאל

תנו רבנן. על השוכר לעשות [לו מזוזה], וכשיצא [לא יט]לנה], ומעשה באחד שנטלה ויצא וקבר אשתו ובניו. ואם היה שכן בבית גוי, נוטלה ויוצא. ומקום מזוזה נמי על השוכר, שאינו מעשה אומן דהא איפשר בגובתא. **פים**/. חובל של בעל הבית וכולי/. אוקימנה בחצר המשכיר ותורי דאתו מעלמא, כר' יוסי בר חנינא דאמ' חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו. ל) תקנה לי חצירי, לא אמ' כלום. ופרקינן הכא במאי עסיקינן בחצר שאין משתמרת. וסיפה דקתני יצא לו שם מציאה (בעור) [בעיר] דבריו [קיימין], כיון שיצא לו שם מציאה בדלי אינשי מינה, מתיראין שמא יאמר להם השלטון אתם שנכנסתם בחצר לקחתם המציאה, לפיכך הוי[א] ליה כחצר המשתמרת. ואותבינן תוב מיהא, זבל היוצא מן התנור ומן הכירה, והקולט מאויר, הרי אלו שלן[ן]. ואויר חצירו הוא, תוכה לו חצירו. ופרקינן במדבק השוכר כלי לשולי פרה כדי שיטול בו הזבל. ואף על גב דהוה רבא בעי אויר שאין סופו לנוח, כמין דבר שהרוח מפריחתו מחצר לחצר, כמונח דאמי או לא, בהא כיון דמפסיק כלי לאו מונח דאמי[ס]. והובל **שברפת שבחצר** לבעל הבית. ודיק רב אשי מינה שהמשכיר חצירו סתם לא השכיר הרפת שבה. ואותבינן נמי לר' יוסי בר חנינה מיהא, יוני שובך

ל) [בפסחים ד.], ג) [עי' תוס' לעיל יא: ד"ה וכי וכגיטין עט: ד"ה פנימיים], ג) ב"ק מט: לעיל יא. לקמן קיח. חולין קמא:, ד) לעיל יב., ה) [בפסח כה:], ו) חולין קלט: קמא: ותוס' שם פ"י, ז) ב"ב קה., ח) דחולין דף קלח:, ט) [דלא קרינא רש"ש], י) [דברים כב],

תורה אור השלם

1 כִּי יִקָּרֵא קֵן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכֹל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים: דברים כב ו

2 שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים: דברים כב ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא צריכא בחלר דמשכיר. נ"ב ע"ל דף מט ע"ב: (ב) רש"י ד"ה קרי וכו' דכיון: (ג) ד"ה ביציאת רובה: (ד) תוס' ד"ה לא וכו' אח"כ שילח כל"ל ותוס ו' נמחק:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בחלר דמשכיר שלא כו'. נ"ב אבל רמב"ם כתב אפי' השכירו (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' שי"ג ס"ק ה): [ב] תוס' ד"ה תרתי. אבל כו'. נ"ב ומיטב"ל כתב דכה"ג הוא דבע"ב כמש"ל יו"ד ס' רכ פפא אמר כו' כי זכה כו' (וע"ש בס"ק ז):

מוסף תוספות

א. דמעומד לאו דרך כבוד הוא. תוס' מנחות לג. ד"ה הא. ב. תקשי ליה סיפא. תוס' הרא"ש. ג. פרש"י ז"ל דלאו תרתי דסתרן אהדדי פרכינן אלא לומר דתרתי למה לי דכיון דעל כרחין בחצר או ברפת דמשכיר איירי מה לי רפת ומה לי חצר. ור"ת. רעב"ל. ד. דקס"ד דכי קתני אסורות אפילו אבציצים קאמר ולהכי פרכינן דניחא אימן דהדרי הבציצים אייאושי מייאש לגמרי דלא הדרי. ריטב"ל. ה. ואשמועינן חדוש דאע"ג דאסורות משום גזל מפני דרכי שלום ודמי קצת למזומן אפילו הכי כי איכא ביצים חייב בשלוח. תוס' הרא"ש. ו. פי' קטן לקח הבצים בלא שילוח. תוס' הרא"ש. ז. בבצים והוי גזל גמור. תוס' הרא"ש.

מוסף רש"י

זרק ארנקי בפתח זה. והפקירו לכל הקודם (לעיל יב.). אויר שאין סופו לנוח. כמוך האויר, כמונח דמי. וקנינו בעל הבית הרא"שון, או לאו כמונח דמי. להכי נעי אויר שאין סופו לנוח כמוך הבית כמונח דמי, דאילו אויר שהיה סופו לנוח כמוך הבית פעיטא לן דאפילו קדם איש אחר וקלטה בתוך האויר לא קנה, דמשכחת לאויר קנאתו בעל הבית, דתנן במסכת גיטין (עט.) היתה עומדת בראש הגג וזרק לה גט, כיון שנכנס לאויר הגג הרי זו מגורשת, הוא למעלה והיא למטה כיון שאיש מרשות הגג נמתק לו ונפרך הרי זו מגורשת (לעיל יב.). יוני שובך. יוני מדבריות שקננו בשובך (חולין קלט:). ביציאת רובה הוא דאיחייבה לה בשילוח. דאם בא אדם ומצא את האם כשהיא מעולה ביציאתו וכבר יצא רובה, חייב לשלח מקמי דתפול לחצירו, דאחמי לא

ל) מסר: מיתיבי אם אמר כל מציאות שיבאו לתוכו היום. ג) מדברי ר"ח נראה שרבא לפרושי טעמייה דאמרי קא אמר, ואמרי אומרת דמילתא נקט.

מזומן הוא (שם קמא:). אי הכי. דלא קנתה חצרו. אמאי אסורות משום גזל. דרכי שלום דקאמר אפילו על האם עצמה יש משום דרכי שלום (שם). ואיבעית אימא לעולם אביצים. דאילו על אמן אפילו משום דרכי שלום אין כאן, דוחלו ואינה עוזה לתופשה לא אמרה דעת בעל השובך עלה ואינו מתקוטט עם הלוקח, אבל מהבילים הוא מתקוטט דדעתיה עליהן ונהי נמי דלא קנה לו חצרו, משום דרכי שלום מיהא איכא. והשתא דאמר רב יהודה אמר רב אסור לזכות בביצים כו'. מהאמת מצינו לאוקמא ממתיתין אפילו יצאה כולה ולא תקנה לר' יוסי ברבי חנינא דלא מזומן הוא ומיירת בשילוח משום ביצה אחמורה זאת שלא עמדה האם עליה מהשמיטלה, ואף על פי שנפלה לחצר לא קנתה חצרו, דכיון דהוא עצמו לא היה יכול לכחזיק בה, חצרו נמי לא מצי זכי ליה שאין זה מזומן (שם). לזכות. לפטור ידו מתת האם ולהחזיק בהם, כל קמייה דהפקר כבר זכייה קרי ליה (שם). אי הכי אסורות בגזל מפני דרכי שלום. ומו לא, אי דשלחה. קודם להחזיק בה, הרי קנתה חצרו לבעל הבית וגזל מעליא הוא, ואי דלא שלחה איתף הוא יכול לעיכלה לביצים, הא בעי שלוח קודם לקיחת הביצים כדי יהודה, ומשני בקטן דלאו בר שלוח הוא. והוא הדין דהוי מצי לשמיי כגון דעבר ונטלן מתת האם דגזל מעליא ליכא, אלא ניחא ליה לשמיי בדרך היתר ולא בדרך איסור (שם).

ובא מעשה לפני ר' יוסי כו'. תימה דלשמואל [א] מסמע דמספקא ליה לר' יוסי אי תפיס לשון ראשון או אחרון ובתמורה (דף כה: וסס) גבי תמורת עולה [ט] ושלמים א"ר יוסי דבריו קיימים והיינו תפוס לשון שניהם ובגזיר פ"ב (דף ט. וסס) ובזבחים (דף ל. וסס) ובפסחים (דף נג: וסס) ובמנחות (דף קג: וסס) [ב] אית ליה לרבי יוסי דבגמר דבריו אדם נתפס וי"ל [ג] דהכא מספקא ליה שאי אפשר לומר [ד] דעת של שניהם שהרי סותרים זה את זה אבל בתמורה שאינם סותרים זה את זה [ד] א"ר יוסי תפוס לשון שניהם והיא דגזיר [ה] דמפרש דבריו הריני גזיר מן הגרוגרות והרי עלי מנחה מן השעורים קאמר דבגמר דבריו אדם נתפס: **הוה אמינא פרושי קא מפרש.** פי' בקונט' אסתירא מאה מעי מאה מעי לא משום תפוס לשון אחרון אלא משום דמפרש [ה] לשון אסתירא חשוב דשוה מאה מעי וקשה [ו] דתנן בפרק גט פשוט (ב"ב דף קסה:) [ז] זחזים מאה דאינון סילען תלתין אין לו אלא מאה [ח] אלמא כי פרושי מפרש אזלינן בתר פחות שבשטות ולמימר דאינון סילען תלתין גרוען [ט] דליכא למימר התם לא מפרש אע"ג דאמר איינון כיון שרחוקין כל כך זה מזה מאה תמלתין [י] אלא מהדר קא הדר ביה דא"כ היה הולך הכל אחר התחתון כדתנן התם כתב למעלה מנה ולמטה מאתים הכל הולך אחר התחתון וגרסה לר"י לפרש דאי מהתם מהיא דאסתירא הוה אמינא הכא פרושי קמפרש [י] והוי כולו לשוכר דהכי קאמר [יא] דיורים לשנה אך שתשלם לי דיר בכל אדם [יב] לא אמתין עד סוף שנה כמו שכירות שאינה משתלמת אלא לבסוף וכי האי גונא אמר פרק בית כור (שם דף קה. וסס) גבי חלוקין עליו חבריו על בן נגס ואי הוה אמר הכא כולו למשכיר גרידא ה"א בהיא דאסתירא פרושי קמפרש ונזיל בתר פחות שבשטות כי היא דגבי גט פשוט אף ע"ג דלא אמר דאינון מאה מעי דקאמר התם אי נמי הוי אמינא האי דכולו למשכיר אלא משום תפוס לשון אחרון אלא מספקא ליה ומשום דקרקע בחזקת בעליה קיימת הוי למשכיר ואפי' אפיך מיפך כדאמר רב נחמן ורבינו שמואל פי' בפרק בית כור בע"א אי מהתם דמרחק ה"א פרושי קמפרש שמסופק היה [יא] וקאמר י"ב דיורים לשנה אם היא פשוטה ודיור זהב לחדש אם היא מעובדת [יב] ולכך כולו למשכיר ואלו משום תפוס לשון אחרון [יג] והשתא לא הוי פרושי קא מפרש דהיא דהתם דלעיל דהתם הוי כדפי' ר"י ותו דהיא דמרחק אין צריך לדחות משום דפרושי קמפרש דבגלאו הכי איכא למידחי דטעמא הוי משום דקרקע בחזקת בעליה עומדת ואפילו אפיך מיפך וכדפירש ר"י ניחא אלא דבפ' בית כור אינו מיושב לשון אי מהתם דמשמע דקאי אמרחק והרבה יש כיוצא בזה בגמרא ולפירוש רבינו שמואל אינו מיושב בשמעתין אי מהתם ולפירוש הקונט' אינו מיושב שם אם לא [יד] תפס שם כפי' רבינו שמואל וכאן כפירוש הקונט' וי"ס דל"ג אי מהתם אלא גרס מהו דתימא ותו לא ניחא טפי: **בחזקת שלא נפדה.** וא"ת לאביי דאמר בפרק השותפים (ב"ב דף ה. וסס ד"ה ובא) [טו] עביד אינש דפרע בגו זמניה אמאי הוי בחזקת שלא נפדה וי"ל דהתם הוי טעמא כי היכי דלא לטרדן והא לא שייך בפדיון הבן [יד] שיכול ליתן לאיזה כהן שירצה אבל קשה דא"כ היכי מייתי הכא מיניה ראיה לשוכר דשייך טעמא דלא לטרדן [טו] אלא יש לומר דלהכי הוי בחזקת שלא נפדה לפי שירא שימות הבן [טז] או יתעכלו המעות תוך שלשים דאין בנו פדוי כדאמר רבא בפרק יש בכור (בכורות דף מט. וסס) [יא] ושוכר נמי ירא להקדיש השכר פן יפול הבית [ב] או יפול ביתו של משכיר עצמו ויוציאנו דאמר ליה לא עדיפת מנאי כדאמרינן לעיל (דף קא:): נקיטת

גמ' מעשה דספור. ריש"א תנא או כוליה דשוכר או כוליה דמשכיר ומייתי מעשה דיחלוקו: **ואם אמר לו וכו'.** דאיכא תרתי ליתני לשנה ולחדשים: **יחלוקו.** דלא ידעינן אי תפוס לשון ראשון או לשון אחרון: **אסתירא מאה מעי מאה מעי.** אם אחד אומר לחבירו בכמה חפץ זה אמר לו אסתירא מאה מעי ונתרצו מאה מעי חייב לו: **ואם אמר מאה מעי אסתירא.** חייב לו אסתירא. תפוס לשון אחרון: **אי דאית ליה תפוס לשון אחרון אלא דהאי כוליה לשון חד אלא פרושי קמפרש סלע גדול שהוא שוה מאה פרוטות וכי אמר מאה מעי אסתירא הכי א"ל מאה פרוטות רעות שאינן שוות אלא [ד] סלע. אסתירא סלע מדינה והוא חלי דינר שהוא שמיני שבסלע ורי דאמרינן בהחובל (ב"ק נ.) בהתוקע לחבירו משלם לו סלע והוא חלי דינר וחלי דינר ג' פרוטות שהפרוטה אחד משמנה בחליסר וחלי דינר שלם מעה כסף אחן שאם פונדיונין ופונדיון שני מיסרין הרי י"ב מיסרין לחלי דינר תן לכל מיסר ח' פרוטות הרי נ"ו וכי אמר ליה אסתירא מאה מעי סלע שהוא יותר ארבע פרוטות קאמר ליה דסתם מעות פרוטות ניהו אי לא פירש מעות כסף. ואי אפשר לומר דמאה מעות כסף קאמר שאין לך סלע כזה שאפי' סלע גורי אינו אלא נ"ד מעות: **ושמואל אמר.** מתני' דתני יחלוקו: **בנה נ"ד נאמנע החדש.** ואמר לו לא מציתי או תן לי שכר חדש זה וכי מספקא לן איזהו לשון נתפס אמרינן העמד ממון על חזקתו ומה שדר בה כבר לא מפקינן מייניה [ט] ולמא לשון אחרון אית לן למיתפס ומה שלא עבר מן החדש או יצא או יתן לו שכרו העמד קרקע על חזקתה בחזקת בעליה: **כולו למשכיר.** העמד קרקע בחזקת בעליה: **בסוף החדש כולו לשוכר.** העמד ממון על חזקתו: **יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה.** ואע"פ שמסך אינה משיכה דכוליה חד מקח הוא ועד דמסך כוליה לא קני מידי: **ראשון קנה.** כיון דא"ל סאה בסלע כל סאה וסאה הוה ליה חד מקח ומשיכה כל אחת קנאה: **הכא משום דפפים הוא.** ולעולם מספקא ליה לשמואל הלכך מכי תפיס אין בנו כח להוציא מידו העמד דבר על חזקתו: **ורב נחמן אמר קרקע בחזקת בעליה עומדת.** ואפילו בא בסוף החדש כולו למשכיר שהספק לא עכשיו נולד אלא מתחילת החדש נולד והעמד קרקע על חזקתו ונמצא שדר בשל חבירו וצריך להעלות לו שכר: **אע"ג דאפיך מיפך.** ואמר ליה מעיקרא מדינר זהב לחדש משניים עשר זהובים לשנה קאמר רב נחמן כולו למשכיר דטעמא לאו משום דתפוס לשון אחרון הוא אלא שפוקי מספקא ליה וספיקא שדי ליה אתחילת החדש וקרקע בחזקת בעליה דעמידנו: **שוכר אומר נתפס.** שכר [ה] שנה: **בסוף זמנו.** [ט] שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף והוה ביום אחרון של שנה: הכי גרסינן **דתנן מה האב בסוף שלשים יום בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה שנפדה לאחר שלשים בחזקת שנפדה עד שיאמרו לו שלא נפדה.** ובבכורות תני לה גבי בכור דכתיב ביה (במדבר יח) מבן חדש תפדה הלכך מסתמא בתוך שלשים יום לא פדאו אביו הלואי שיפרע אדם חובו בזמנו ומייב הכן לפדות עצמו: **ומה לאחר שלשים.** סתמיה פדוי דפדאו האב בזמנו: **עד שיאמרו.** השכיניס ידוע לנו שלא פדאו אביו שהוא לוה בשעת מותו. וגבי כהן לא שייך למיתני לשון יביא ראיה דכהן לאו בעל דינו הוא דאי בעי אמר ליה לדידך לא יהיבנא אלא לכהן אחר ולהכי תני עד שיאמרו לו. ומשיאמרו לו המלוה מוטלת עליו שיפדה הוא עצמו: **לא גרילא שאכנו גדין ביומא דמשלם זמניה.** והוא אומר לו נתתי בבקר: שכיר

ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני ר' יוסי ואמרו יחלוקו את חדש העיבור: גמ' מעשה לסתור חסורי מחסרא והכי קתני ואם אמר לו בשנים עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש יחלוקו ומעשה נמי בציפורי באחד ששכר מרחץ מחבירו בשנים עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש ובא מעשה לפני רבן שמעון ב"ג ולפני ר' יוסי ואמרו יחלוקו את חדש העיבור אמר רב אי הואי התם הוה יהיבנא ליה כוליה למשכיר מאי קא משמע לן תפוס לשון אחרון הא אמרה רב חדא זימנא דאמר רב הונא אמרי בי רב אסתירא מאה מעי מאה מעי מאה מעי אסתירא אסתירא אי מהתם הוה אמינא פרושי קא מפרש קמשמע לן ושמואל אמר בבא באמצע חדש עסקינן אבל בא בתחלת חדש כוליה למשכיר בא בסוף חדש כוליה לשוכר מי אמר שמואל לא אמרינן תפוס לשון אחרון והא [ט] רב ושמואל דאמרי תרוייהו [א] כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה התם טעמא מאי משום דתפים הכא נמי קא תפים [ב] ורב נחמן אמר [ב] קרקע בחזקת בעליה קיימת מאי קמ"ל תפוס לשון אחרון היינו דרב [ג] אע"ג דאפיך מיפך בעו מיניה מרבי יגאי [ד] שוכר אמר נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי על מי להביא ראיה אימת [ה] אי בתוך זמנו תנינא אי לאחר זמנו תנינא דתנן [א] [ו] מת האב בתוך שלשים יום בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה שנפדה [ז] לאחר שלשים יום בחזקת שנפדה עד שיאמרו לו שלא נפדה לא צריכא ביומא דמשלם זמניה מי עביד אינש דפרע ביומא דמשלם זמניה או לא אמר להו ר' יוחנן תניתוה שכיר

עדות גמורה, דהך חזקה דמחזקינן ליה בחזקת שנפדה, לאו זו היא חזקה מעליתא, דרובא דאתיא לא פדאי למפדע מהו מיד, והכא לא שייך למימר עד שיביא ראיה, דהכא יכול לומר לו הבן לכהן דעלמא יהביה אבא (שם).

מוסף רש"י

ששכר מרחץ מחבירו כו'. דא"ל הכי מרחץ זה אני משכיר לך בי"ב זהובים לשנה, דיור זהב לחדש, ואותה שנה שנת עיבור היתה, ואי תפסיקן לשון ראשון נתעברה לשוכר ולא יצן אלא י"ב זהובים לי"ג חדשים, כדתנן המשכיר בית לחברו לשנה נתעברה השנה נתעברה לשוכר, ואי תפסיקן לשון אחרון נתעברה למשכיר ומייב ליתן לו י"ג זהובים, כדתנן נמי השכירו לחדשים נתעברה השנה נתעברה למשכיר, והכא בלשון ראשון השכיר לו בית לשנה ובלשון אחרון השכיר לו לחדשים, והרי שתי הלשונות סותרין זה את זה (רשב"ם ב"ב קה.). **יחלוקו את חדש העיבור.** יתן לו שכר אלי אחדש, דממון המוטל בספק מוזקין, דמספקא לה אי תפוס לשון ראשון או לשון אחרון (שם). **כור בשלשים אני מוכר לך.** גריך היה לו למעות כנגד דמי הכור ולא נתנו שיהא זה קונה פחות מכור, אלא כור בגמלוס מקנה לו לא פחות ולא יותר, הלכך אפילו אם מסך ואע"פ שפסק ואפילו בראשון נוקה ובכליו אל נוקה, לא קנה עד שיהא הכור מדוד כולו, דהכא מדידה מעכבת הוא ולא הקפיד במכירה פחות מכור ויותר מכור, ומשום הכי יכול לחזור בו מכל המכירה, אפילו כשמדד לו כ"ש אפילו מחוך הוא כל אם שלא נמדד אפילו אחרונה, ואע"פ שמסך הכ"ט אין אינה משיכה מעליא, דכור זה חד מקח הוא ועד דמסך כוליה לא קני אלא דאמרינן בפרק האומר (מז.) דהיכא דמכר לו חמור בפרה ועלה ומסך את הפרה ולא מסך את הגמלה יכולין לחזור בהם משום דלא הוי משיכה מעליתא, ומתני' דקתני מסך ולא מדד קנה, הייינו כשמקנה לו כל אחדילה כמות שהיא והמדידה גלוי מילתא בעלמא היא לחודיע כמה מכר (רשב"ם ב"ב פו: וכנר"ז שם קה.). **ראשון ראשון קנה.** שכל אחד מכירה בפני עצמו היא, וכגון דהוא מדה לוקח ובסימטא דקני ליה בלוי, ל"ג בראשון מוכר וכגון דא"ל מעיקרא יקנה לך כלון בראשון (שם פו:). **בחזקת שלא נפדה.** דלא עביד אינש דפריק תוך שלשים, עד שיביא ראיה (בכורות מט.). **בחזקת שנפדה.** דכהן הוי מוליא מתכילו והודע כתו (שם). **עד שיאמרו לו.** לבן שלוה אביו בשעת מיתתו שלא נפדה, ובאמירה קגיא בלא נפדה, דאמרינן לעולם לא יוציא לבנו בעלמא יהביה אבא (שם).

מוסף רש"י

א) ב"ב פו: קה. [קו:], **ב)** לקמן קי., **ג)** בכורות מט., **ד)** עי' רשב"ם ב"ב דף קה סוע"ב שמקשה על רש"י, **ה)** דלמא לשון דאמרן כל"ל ר"מ, **ו)** צ"ל תמורת עולה תמורת שלמים. מהרש"א, וכ"ה בתוס' הרא"ש, **ז)** בתוס' הרא"ש, זהובים, **ח)** בתוס' הרא"ש, ולא, **ט)** בדפו"ר, תפ'. ובמהרש"א כתוב תפרש, **י)** ושם בע"ב ד"ה כי היכי, **כ)** עי' מצפ"א ורש"ש,

צח א מיי' פ"ד מהל' מכירה הל' ז סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' ר סעיף ז:

צט ב ג מיי' פ"ז מהל' שכירות הלכה ב סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סי' שיב סעיף טו:

ק ד ה מיי' שם הל' ג ועיין בהגהות ובמגיד משנה סמג שם טוש"ע משנה סי' שח סעיף ח:

קא ו ז מיי' פי"ח מהל' מכירה הלכה יט סמג עשין קעד טוש"ע י"ד סי' שה סעיף יד:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שוכר וכו' שכר השנה: **(ב)** ד"ה בתוך זמנו היינו תוך השנה דשכירות אינה וכו' והוא יום אחרון: **(ג)** תוס' ד"ה ובא אמי' אמר שניהם: **(ד)** ד"ה הוה אמינא וכו' משום דמפרש לשונו אסתירא: **(ה)** בא"ד מאה מתלתין סלעין אלא:

הגהות הגר"א

(א) גמ' דתנן מת כו'. ר"ב גירסת סרי"ף ורא"ש דתניא כל ל' יום בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן לאחר ל' יום בחזקת שנתן עד כו'. וקאי אשכירות סתם שהוא על ל' יום וכ"ה בתמב"ם וש"ע ורש"י התלוף הגיהס"ל וכדעת תוס' וש"פ בפ"ק דב"ב (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' ש"ז ס"ק ב'): **[ב]** תוס' סד"ה בחזקת. אי יפול כו'. ר"ב אבל רא"ש בסי' כ"ה כתב דבתוך זמנו אי הקדים לו שכרו אינו יכול להוציאו אף בכה"ג:

רבינו חננאל

ומקש', ולית ליה לשמואל תפוס לשון אחרון, והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו כור בל' סלעים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפי' בסאה אחרונה, דלא הויא משיכה עד דמשיך כולה כמה דא"ל. כור בל' סלעים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה, לאו משום דאמרי' תפוס לשון אחרון. ופרקי' טעמא דשמואל בכל כה"ג, כל דתפוס זכה. ורקיע' לן כרב נחמן, דמקש' על רב כהנא בפ' המקבל (לקמן קי.) הילכת' כרב נחמן דאמר קרקע בחזקת בעליו קיימ'.

מוסף תוספות

א. דאוקי לה בבא באמצע החדש. תוס' ב"ב קה.

ב. גבי הריני נזיר מן הגרוגרות הרי עלי מנחה מן השעורים. תוס' הרא"ש.

ג. דבכולהו לר' יוסי כאילו הוציא שניהן יחד ולהכי [במתניתין]. תוס' ב"ב קה. ד. דאפשר לקיים שניהם כגון שירעה עד שיסתאב ויביא בדמיה חציה עולה וחציה שלמים. תוס' הרא"ש.

ה. ומנחות ובוחים ופסחים. תוס' ב"ב קה.

ו. לפרש"י היכי תיסק אדעתין דאיסתרא מאה מעי פרושי קא מפרש ולעולם רב כרבנן דאמרי הלך אחר פחות שבלשונות. תוס' ב"ב קה: ז. כתב. תוס' ב"ב קה: ח. שיש לפרש כך זהזים מאה דאינון תלתין סלעים קלים שאינן שוין אלא כ"ה סלעים דיד בעל השטר עד התחתונה והמוציא מחבירו עליו הראיה ושמא כך פירושו. לקמ"ס ב"ב קסה: ט. הכא נמי הוה לן למימר מאה מעי גרועין. תוס' הרא"ש. י. ההיא דמשכיר. תוס' ב"ב קה: יא. שמא תתעבר השנה. לקמ"ס ב"ב קה: יב. ופירוש הך שנה דאמרית לך י"ב דינר לשנה לא בשנה מעוברת קאמינא אלא בשנה פשוטה שמגיע דינר לכל חודש. לקמ"ס שם. יג. דכל היכא דאיכא למימר פרושי קמפרש ולא יסתרו הלשונות זו את זו יש לנו לומר דמפרש הוא לראשון אחרון דפירוש הוא לראשון אבל איסתרא מאה מעי שהאיסתרא צ"ו פרוטות וסותרין הלשונות זא"ז והאי דקאמר איסתרא מאה מעי כאילו אמר צ"ו מעות מאה מעות דמי, התם קאמר רב הלך אחר המוחזק כשמואל. לקמ"ס שם. יד. דהוי ממון שאין לו תובעין. תוס' ב"ב ה: מוסיף: ולכך צריך לומר דבכור נמי איכא טירדא דמצוה שצריך מיד ליתן דזריזין מקדימין]. טו. ריפטר. תוס' ב"ב ה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שכיר בזמנו נשבע ונוטל. אם ביום שילא ממלאכתו תבעו נשבע שלא קיבל ונוטל שזה אחד מן הנשבעים ונוטלין האמוריים במסכת שבועות (דף מד:) שתקנו לו חכמים דשקלוה לשבועה מבעל הבית ושליחו אשכיר משום דבעל הבית טרוד בפועליו וכסבור שנתן לזה כשנתן לחבירו: (ב) **אבל.** בעלמא אפי' ביום זמנו נאמן לומר פרעתיך כבר וכשבועת היסת שהטילו חכמים על מי שאינו מודה במקצת: **וכתב ליה.** משכיר לשוכר שטרא שהשכירה לו לעשר שנים ולא נכתב בשטר זמן ולאחר זמן בא לפני ב"ד ואמר כבר פרעתי בה חמש שנים וזה אמר לא פרעתי אלא שלש: **מהימן.** בעל הבית דקרקע בחזקת בעליה עומדת על כל דבר ספק הבא לפניהם: **שבועה.** שובר: **דלא אחזוק בה.** דלא תימא לקוחה היא בידי ולא שאוכל לתבוע עשר שנים לעולם: **שואל אדם בטובו לעולם.** אם יראה אדם כלי לחבירו ואמר השאילני בטובו וא"ל הן שאול לו לעולם כל זמן שהוא ראוי למלאכה דהאי בטובו משמע לן כל זמן שהוא (ג) טובו אפילו מחזירו מוחזר ונוטלו כשילטרך: **והוא דקני מיניה.** דבעליה אבל לא קני [ב] מכי אהדייה כלתה קנייה דמשיכה לאשונה: **ומהדר ליה קמיה.** וכשיפחות שלא יהא ראוי יחזיר לו שכיון דהא לאו במתנה יהביה אלא שאלה הואי [ג] ובטובו (ג) הוא(ד) והאי לאו טוב הוא: **פרדיסא.** סתמא: **רפיק ביה.** חד פרדיסא: **כל דבעי.** אפילו [ד] גדול כאנטוכיא: **ואי א"ל פרדיסי.** רפיק ביה כל פרדיסי דאית ליה ולא אמרינן תרי פרדיסי הוא דקאמר ליה דאפי' טובא נמי משמע: **אושלן.** השאילני: **גרגותא.** בארי מים מייס להשקות שדות: **לא בני לה.** אם בא לבטובו ולומר עודי שאול לי לעולם זה מעכב עליו ואומר לא השאלתיך אלא אותו ולא כשנעשה אחר: **בני לה.** והרי היא שאולה לו עד שישקה כל שדותיו: **בי גרגותא.** אמר לו בלשון הזה השאילני בי גרגותא השאילני מקום לחפור בו בארי קאמר ליה: **ולרי ואזיל כמה גרגותי בארעיה.** אם לא ימלא כאן יחפור במקום אחר עד דמתרמי ליה מקום הראוי: **ולריך למיקני מיניה.** מעיקרא ואי לא קנה מייה דיבורא בעלמא א"ל ומני למהדר ליה: **מתני' חייב להעמיד לו בית.** בימי שכירותו: **לא יעשנו קטן.** השוכר מעכב עליו אי אפשי בבית גדול ואי אפשי בבית קטן: **גמ' ואי דאמר ליה בית זה.** אני משכיר לך: **אזדא ליה.** הלך לו מזלו גרם ואמאי חייב להעמיד לו בית: **וליטעמיך ל"ג: מהו דתימא מאי זה דקאי אגודא דנהרא.** שהוא חשוב ואגודא דנהרא הוא דמתני בהדיה שדרך בני אדם מקפידין בכך אבל אדרבו ורחבו לא אתני בהדיה: **קמ"ל.** דאכולה מילתא אתני:

הדרן עלך השואל

המקבל. או בארישות למחצה ולשלש ולרביע או בחכירות בכך וכך כורים לשנה: **לחרוש אחריו.** אחר הקלילה או העקירה כדי להפוך שרשים של עשבים רעים שבו וימותו ולא יחזרו וילמחו לכשתזרע: גזמורות

נקיטת חמש שנין. פר"ח לשון אחד וכן בקונטרס שאין כתוב בשטר לא תחילת השנים ולא סופן והשטר ביד השוכר ואומר משכיר לשוכר כבר דרת ה' שנים ופריך בשטר מלוה מי נאמן לומר פרעתי פלגא ומשני הכא מ"ל האי דכתבי לך שטרא כי היכי דלא תחזק פירוש עיקר השטר נכתב בשבילי שלא תאמר לקוח הוא בידי ואין השטר בידך אלא כדי שלא אכתוב לך משבון השנים כמה היו מכל מקום עיקר השטר בשבילי נכתב שע"י כן יש קול שבמשכנתא הוא אלגלך [א] אע"פ שהשטר בידך [ב] ולשון שני פר"ח וזה לשונו יש אומרים שכתוב בשטר בזמן כך וכך שכרתי חצרו של פלוני עשר שנים שנים בק' דינרים ר' דינרים בכל שנה ואחר ה' שנים טוען השוכר ואמר למשכיר נקיטת שכירות חמש שנין כו' ואסיקנא דהשוכר נאמן ובשבועה [ג] ומסתברא כי האי פירושא בתראה עכ"ל ולשון זה נראה עיקר אלא דבגאמנות שהוכר האומר שפיע השכירות אייבי נמי לעיל מייה בסמוך ומשמע דבהכי נמי אייבי (ד) ועוד דהשתא ניחא טפי מה שאמר במסקנא אלא נעשה השטר לגוביינא אלא כדי שלא יחזיק השוכר דלפי זה השטר יצאו ביד המשכיר [ד]: **שואל אדם בטובו.** בערוך בערך (ו) שואל מפרש בטובו בטובה שמחזיק השואל להמשאיל יכול השואל להשתמש לעולם בכליו של משאיל [ה] ואין נראה: **פרדיסי רפיק ביה כל פרדיסי דאית ליה.** ולא"ת [ו] דאמר בריש המוכר את הבית (ב"מ דף סא: ושם ד"ה אלעפא) [ז] אלעפא תרתי משמע [ח] ואין לומר דהתם נמי אי אמר אלעפי הוה משמע כולהו כמו פרדיסי דהא אמר התם בסוף פרק (דף סט:) דיקלי יהיב ליה תרי דיקלי ותו לא וי"ל דהיינו דוקא גבי מכר דאין לנו לומר שמכר כל קרקעותיו אלא הפחות אבל בשאלה אינו מקפיד המשאיל לכל ארכו [ט] (ח) ועוד י"ל דהתם יד לוקח על התחתונה שהמוכר מוחזק והכא יד המשאיל על התחתונה שהשואל מוחזק וכ"ת לא מקרי שואל מוחזק כיון שסופו להחזיר ואין נשאר בידו כדאמר לעיל קרקע בחזקת בעליה עומדת ואפי' בסוף החדש לא דמי דדוקא קרקע שאין יכול להניע לשמטו מיד בעלה אזלינן בתר חזקה קמא אבל במטלטלין אזלינן בתר מאן דתופס השתא היכא דליכא חזקת קרקע כנגדה:

הדרן עלך השואל

המקבל. בתבן ובקש. אותו שנקנן עם השבולת קרוי תבן [י] והנשאר בארץ [יא] קרוי קש שקורין אישטובל"א [יב] כדכתיב (בראשית כד) גם תבן גם מספוא רב עמנו ואותו שנשאר בקרקע אין נותנין לבהמות לאכול וכתיב נמי (שמות ה) לקושש קש לתבן שהיו מלקטים בשדות הקש הנשאר שם תחת התבן כי התבן כבר הוליכוהו הבעלים אים לביתו וכן אמרינן בפרק שואל (שבת דף קנ:) בשלמא קש משכחת לה בממובר אלא תבן בממובר היכי משכחת לה ובגמרא דקאמר (ו) בעינא דתיתבן ארעאי הוה ליה למימר דתתקש [יג] אלא משום שרגילות הוא לעשות אשפה מן התבן ולזבל השדה ולהכי קאמר דתיתבן כלומר שיהא הקש במקום הזבל העושין מן התבן והא דקאמר נמי בעינא תיבנא התם לפי שעוקר הכל ודש את הכל במוריגים ומתרבך נקרא הכל תבן: [וע"ע תוספות שבת לו: ד"ה כיהא] ואזל

מסורת הגהות הב"ח

(א) במשנה למרוש אחריה ימכוש: (ב) רש"י ד"ה שכיר וד"ה אבל הד"ל: (ג) ד"ה ומהדר וכו' ובטובו הואי והאי: (ד) תוס' ד"ה נקיטת וכו' דבהכי נמי אייבי הכא ועוד: (ה) ד"ה פרדיסי וכו' ועוד י"ל. נ"ב ובריש המוכר [אם] הבית דמו התוס' פירוש זה: (ו) תוס' ד"ה המקבל וכו' ובגמרא דקאמר האי אמר בעינא דמיתבן:

הגהות הגר"א

[א] גמ' תמוה. נ"ב גירסת ר"ח מחזיק עצמו. בעל העיטור ועי' בתוס' (ולשון שני פר"ח מר): [ב] רש"י ד"ה והוא דקני. מכי כו'. נ"ב ורי"ף ורמב"ם מפרשים אפי' לא אהדייה ועי' לש"ש וסג"ל: [ג] שם ד"ה ומהדר. ובטובו כו'. נ"ב ר"ל שאינו יכול לתקנו: [ד] שם ד"ה כל דבעי אפי' כו'. נ"ב ומרב"ם פי' אפי' אינו שלו:

מוסף תוספות

א. ולא תוכל לטענן חזקה. תוס' הרא"ש. ב. [ד]כיון דשטרא דנן לא לגוביינא קאי אלא משום דלא יחזיק בקרקע לא אמרינן היה לך למכתב אגבייה כבר דר בה כך וכך שנין או הוה לך למכתב עליה אחריה בהני שני אלא המשכיר נאמן ובשבועה. תוי"ט ג. ואע"ג דלהדייא אמרינן לעיל דלאחר זמנו נאמן אשמועינן דהכא נמי נאמן אע"ג דאיכא שטר בידו דמשכיר שהוא כעין שטר חוב ומש"ה פרכינן אמאי מהימן במקום שטרא ואי משום דכיון דלא טעין דפרע כוליה לא מצינו לומר ליה שטרך בידא דמשכיר מאי בעי אלא מעתה אוזפיה ק' זוזי בשטרא ואמר פרענא פלגא ה"נ דמהימן והא ודאי קי"ל דלא מהימן ומהדרינן דלא דמי שטרא דא לשט"ח דעלמא דהתם לגוביינא בלחוד קאי וכי היכי דכי פרע כוליה איבעי ליה למקרעיה ה"נ כי פרע מקצתיה איבעי ליה למיכתב תברא עליה או על גביה אבל הכא אפילו כי פרעיה כוליה לא יכול למקרעיה דהא בעי ליה משכיר ההוא שטרא למהוי ראיה דנחת שוכר להחיא ארעא בתורת שכירות ולא ליחזק עליה. ריטב"א. ד. מיהו היכא דאיתרמי עובדא כלשון

קב: א ב מיי' פי"ח מהל' שכירות הל' ו סמג עשין ל טוש"ע ח"מ סי' פט סעיף ב וסעיף ג [וסי' עח סעי' ג]:

קג: ג מיי' שם פי"ז הל' ג ועיין בהשגות ובמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ח:

קד: ד מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ב:

קה: ה ו ז מיי' פי"ח מהל' שאלה ופקדון הלכה מ סמג לאוין נב טוש"ע ח"מ סי' שמא סעיף ו:

קו: ח מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ז:

קז: ט מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ח:

קח: י כ ל מ מיי' פי"ב מהלכות שכירות הלכה ז [ומיי שם הל' ו] סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שיב סעיף י [וטוש"ע ח"מ סי' שיד סעי' ח בהג"ה]:

א נ מיי' שם פי"ח הל' ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שכ סעיף ד:

ב ס מיי' שם הלכה י סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ב:

א) שכיר בזמנו נשבע ונוטל המקבל שדה מחבירו [ב]מקום שנהגו לקצור יקצור לעקור יעקור לחרוש (ג) אחריו יחרוש הכל כמנהג המדינה [ד]כשם שחולקין בתבואה כך חולקין בתבן ובקש כשם שחולקין ביין כך חולקין בזמורות

[ב]לא בשכיר בזמנו [ג]משום דבעל הבית טרוד בפועליו אבל [ד]הכא שוכר מהימן בשבועה אמר רבא אמר רב נחמן [ה]האי מאן דאוגר ליה ביתא לחבריה לעשר שנין וכתב ליה שטרא וא"ל נקיטת חמש שנין מהימן א"ל רב אחא מדפתי לרבינא אלא מעתה אוזפיה מאה זוזי בשטרא וא"ל פרעתיך פלגא ה"נ דמהימן א"ל הכי השתא התם שטר לגוביינא קאי אם איתא דפרעיה איבעי ליה למכתבא אגביה א"נ מיכתב עליה תברא אבל הכא אמר ליה האי דכתיבי לך שטרא כי היכי דלא [א] תחזק עליה אמר רב נחמן [ו]שואל אדם בטובו לעולם אמר רב מרי ברה דבת שמואל [ז]והוא דקני מיניה אמר רב מרי בריה דרב אשי [ז]ומהדר ליה קתיה אמר רבא [ח]האי מאן דאמר ליה לחבריה אושלן מרא למירפק ביה האי פרדיסא רפיק ביה ההוא פרדיסא פרדיסא רפיק ביה כל פרדיסא דבעי פרדיסי רפיק ואזיל כל פרדיסי דאית ליה ומהדר ליה קתיה אמר רב פפא [ט]האי מאן דאמר ליה לחבריה אושלן האי גרגותא ונפלה לא בני לה גרגותא ונפלה בני לה בי גרגותא כרי ואזיל כמה גרגותי בארעיה עד דמתרמי ליה וצריך למיקני מיניה: **מתני'** [י]המשכיר בית לחבירו ונפל חייב להעמיד לו בית היה קטן לא יעשנו גדול גדול לא יעשנו קטן אחד לא יעשנו שנים שנים לא יעשנו אחד לא יפחות מן החלונות ולא יוסיף עליהם אלא מדעת שניהם: **גמ'** היכי דמי אי דאמר ליה בית זה נפל אזל ליה אי דאמר ליה בית סתם אחד [כ]אמאי לא יעשנו שנים קטן אמאי לא יעשנו גדול אמר ריש לקיש דאמר ליה בית שאני משכיר לך מדת ארכו כך [כ]וכך אי הכי מאי למימרא אלא כי אתא רבין אמר ריש לקיש דאמר ליה [ל]בית כזה אני משכיר לך ואכתי מאי למימרא [מ]לא צריכא דקאי אגודא דנהרא מהו דתימא מאי כזה דקאי אגודא דנהרא קמ"ל:

הדרן עלך השואל

[ב]מכי אהדייה כלתה קנייה דמשיכה לאשונה: **ומהדר ליה קמיה.** וכשיפחות שלא יהא ראוי יחזיר לו שכיון דהא לאו במתנה יהביה אלא שאלה הואי [ג] ובטובו (ג) הוא(ד) והאי לאו טוב הוא: **פרדיסא.** סתמא: **רפיק ביה.** חד פרדיסא: **כל דבעי.** אפילו [ד] גדול כאנטוכיא: **ואי א"ל פרדיסי.** רפיק ביה כל פרדיסי דאית ליה ולא אמרינן תרי פרדיסי הוא דקאמר ליה דאפי' טובא נמי משמע: **אושלן.** השאילני: **גרגותא.** בארי מים מייס להשקות שדות: **לא בני לה.** אם בא לבטובו ולומר עודי (ה) שאול לי לעולם זה מעכב עליו ואומר לא השאלתיך אלא אותו ולא כשנעשה אחר: **בני לה.** והרי היא שאולה לו עד שישקה כל שדותיו: **בי גרגותא.** אמר לו בלשון הזה השאילני בי גרגותא השאילני מקום לחפור בו בארי קאמר ליה: **ולרי ואזיל כמה גרגותי בארעיה.** אם לא ימלא כאן יחפור במקום אחר עד דמתרמי ליה מקום הראוי: **ולריך למיקני מיניה.** מעיקרא ואי לא קנה מייה דיבורא בעלמא א"ל ומני למהדר ליה: **מתני' חייב להעמיד לו בית.** בימי שכירותו: **לא יעשנו קטן.** השוכר מעכב עליו אי אפשי בבית גדול ואי אפשי בבית קטן: **גמ' ואי דאמר ליה בית זה.** אני משכיר לך: **אזדא ליה.** הלך לו מזלו גרם ואמאי חייב להעמיד לו בית: **וליטעמיך ל"ג: מהו דתימא מאי זה דקאי אגודא דנהרא.** שהוא חשוב ואגודא דנהרא הוא דמתני בהדיה שדרך בני אדם מקפידין בכך אבל אדרבו ורחבו לא אתני בהדיה: **קמ"ל.** דאכולה מילתא אתני:

הדרן עלך השואל

ראשון דיינינן דהמשכיר נאמן בשבועה. מו"ז סימן שלג. ה. והני מילי בתשמיש שאינו מכלה אותו ואם קנה מן המשאיל שהשאילו לשואל להשתמש בו בכל מלאכה שיחפרן יש לו להשתמש בו בכל מלאכה שיחפרן יש לו לתשמיש בו בכל מלאכה ואע"פ שהוא חסר וכלה, ואם לא נשאר ממנו אלא ידו של אותו הכלי וכלה וחסר כולו מחמת המלאכה שהיה משתמש בו מחזיר לו אותו היד ופטור. עיין ערך שלג. ז. מאי שנא מהא. תוס' הרא"ש. ז. גבי ההוא דא"ל לחבריה ארעתא דבי ר' חייא מזבנינא לך וקאמר התם מינוט. תוס' הרא"ש. ח. [ו]כמו כן הוה לן למימר דמינוט פרדסי שתים. כ"פ. ט. כי סופו לחזור לו. תוס' הרא"ש. י. [ו]הוא מה שיוצא מן התבואה כשדשין אותה. ריטב"א. יא. היינו זנבות השיבולים. תוס' שבת לו: ד"ה כיהא. יב. וסמך לדבר דתבן הוא אותו שנקצר כבר. כ"פ. יג. דהנשאר בקרקע נקרא קש. תוס' שבת שם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות